

Mindezek a problémák szorosan az egységes kultúrprogramm ke-
reteibe tartoznak és fokozatos megvalósításuk a jövő feladata.
A jövő azonban semmit se hoz meg, ha mi magunk is bele nem
avatkozunk a dolgok irányításába és a jövő alakításába. Csak aktív
munka hozhat eredményt, úgy kultúréletünkben, mint kisebbségi
létünk minden megnyilvánulásában.

Iványi János

A JUGOSZLÁV KÖLTÉSZETBŐL

EGYSZER

Krleža Miroslav

Egyszer majd véresen virrad a nap
és a világra vad vihar szakad!
Honvédsírokból tűz tör elő,
s ég majd a föld, ez a nagy temető.

Ha zengve csap le ránk a nagy ostor,
egyforma lesz az átok, ima,
templom, kocsmá, komédia,
kórház, bordély és kolostor.

Egy reggel magától megkondul a harang,
lángot lehel, fűj, amere száll a hang,
Ég majd a lég,
parázslék az ég,
a tűz dala szól
az űszkők alól
s ha jön a dél,
füstös romok közt süvít el a szél.

Az ucca még táncol
az arany előtt,
a nők selyemruhája viháncol
a déli korzón.

De holnap kiönt medréből a vér,
minden vörös lesz, amerre tér,
mindent befest a vér, a vér!

Honvéd sírokból vér tör elő,
vérvörös lesz ez a nagy temető.
Tűzeső ömlik,
vihar dörömböl,
az utca bömböl,
— ég, ég!
fejünk fölött az ég! —

Jajgatnak a rabok,
urak és papok,
Bőgnek az ökrök,
sírnak a gyermekek . . .
a föld egy nagyot, utolsót remeg . . .
És az elégett világ fölött
Kacagva száll
őfelsége a halál!

Ford. Somorja Sándor

HARC A DOLGOKKAL

Krleža Miroslav

*Lelkünk hajó, véres kikötőből, terhes anyánk méhéből hajózik
utolsó csendes zátony, Halál öble felé.
S e hajózáson megrohamoz a külvilág
mint kegyetlen, szörnyű érthetetlen kalóz,
hóhér-kalóz fekete titok-zászló alatt.
A dolgok rohama ez a végtelen tengeren,
hogy első öntudatunk bárkája megfürve süllyed,
s a kalózok rabszolgaként hajójukhoz láncolnak,
hol minden hazugsággal, borral fulva-tömve,
csupa sztinksz, gnóm, titok és probléma.
Míndez véres kalózzsákmány, ami, ki tudja, mily más irányba hajózik,
mint amit hajóorrunk első eszméletünk villanásánál magának vágni akart.
Kalózhajókon rabszolgák vagyunk mindannyian,
fekete zászlók alatt hajózunk,
leláncolva, lelakatolva - fájdalomlakattal - evezünk a hajófenékén
nem-akart, ellenkező irányok felé!
És néha-néha, időközönként
a rab lázadozik a sötét fenéken, az evező mellett
és dühödt kínban ordít, bilincseket tör és ordít — :
nem akarok, nem, nem, nem akarok!*

Ford. Lőrinc Péter

A KERESŐ NŐ

Egyes közgazdászok még a világháború kitörésének idején is kétségbe vonták, hogy a nő valaha is jelentősebb szerepet tölthet be a termelésben. Valóban a fontosabb termelési ágakban elenyészően csekély számban vettek részt nők, a vezető pozíciókat majdnem kivétel nélkül férfiak töltötték be.

A világháború azonban a férfiak millióit vonta ki a termelésből. A megüresedett helyeket nők foglalták el. A próbát nagyszerűen kiállották. Bebizonyították, hogy a vállalt munkát el tudják végezni és minden tekintetben kielégítő eredményt produkálnak. A világháború következményeként egyedül Európában 10 millió özvegy és számtalan árva maradt hátra, minden támasz nélkül és az anyák kénytelenek voltak a családfentartó szerepét vállalni.

A szociálpolitikai minisztérium kiadásában megjelenő Szociáljaini Arhiv közli a genfi nemzetközi munkaügyi hivatal kimutatását, mely szerint a világ tőkés államaiban 60 millió kereső nő van. Legtöbb Franciaországban, ahol az összes dolgozó 36.6%-át, legkevesebb Palesztinában, ahol az összdolgozók 11.6%-át teszik ki. Jugoszláviában a kereső nők száma 168 ezer, azaz az összdolgozók 28%-a.

A jugoszláviai dolgozó nők számának abszolút és relatív növekedését a következő táblázat mutatja: